อิทธิพลของภาษาจีนต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาในผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย : กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีน) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นาเดียร์ มะห์โมดี[1]
อัญรินทร์ ธีรคีรีศักดิ์[2]
บุญทิวา จันทรเจริญ[3,*]

(***วันที่รับ:*** *15 ม.ค. 2568;* ***วันที่แก้ไขเสร็จ:*** *8 พ.ค. 2568;* ***วันที่ตอบรับ:*** *8 พ.ค. 2568)*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยซึ่งพูดภาษาไทยมาตรฐานมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งหลังจากการเรียนภาษาจีนหรือไม่ และปัจจัยเรื่องระดับความสามารถทางภาษาจีน ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน และประสบการณ์การไปประเทศจีนส่งผลต่อการเกิดระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยหรือไม่ แม้ในภาษาไทยมาตรฐานมีคำบอกทิศทางในแนวดิ่งเช่น “ขึ้น” “ลง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) และมีผู้ศึกษาระบบมโนทัศน์ "เวลา" ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือพบว่ามีอุปลักษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในแนวดิ่ง (ปิ่นอนงค์ อำปะละ, 2559) แต่ยังพบบทความวิจัยบางฉบับเชื่อว่าภาษาไทยมาตรฐานแม้มีคำบอกทิศทางในแนวดิ่ง แต่ยังไม่พบอุปลักษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในแนวดิ่งอย่างชัดเจน ต่างจากภาษาจีนที่พบอุปลักษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในแนวดิ่งเช่น “上 (shàng)” (บน), “下 (xià) ” (ล่าง) มักใช้สื่อว่าอดีตอยู่ด้านบน อนาคตอยู่ด้านล่าง และอุปลักษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในแนวขนาน เช่น “前 (qián)” (หน้า), “后 (hòu)” (หลัง) มักสื่อถึงอดีตอยู่ด้านหน้า อนาคตอยู่ด้านหลัง (โพธิกฤต (Potikit, 2023)) งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาระบบการรับรู้ด้านทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานชาวไทยหลังการเรียนภาษาจีนเป็นสำคัญ บทความเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบทดสอบความจำและแบบทดสอบการระบุตำแหน่งของเวลาเพื่อศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนที่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาในกลุ่มผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย ผลการวิจัยกรณีศึกษาของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1-4 ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีน) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยมีการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง โดยปัจจัยเรื่องระดับความสามารถทางภาษาจีนส่งผลต่อการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งที่แตกต่างกันกับผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยที่มีระดับความสามารถทางภาษาจีนที่ต่างกัน นอกจากนี้การถามด้วยภาษาจีนส่งผลให้ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยมีการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งเด่นชัดมากกว่าการถามด้วยภาษาไทย ส่วนปัจจัยเรื่องระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน และประสบการณ์การไปประเทศจีนกลับไม่ส่งผลกระทบถึงระดับการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มผู้เรียนนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังช่วยให้เข้าใจถึงระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังสามารถนำผลที่ได้ไปวางแผนการสอนสำหรับผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยได้อีกด้วย

คำสำคัญ : อิทธิพลของภาษาจีน; ระบบการรับรู้ด้านเวลา; เวลา; ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีน) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

[2] นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีน) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

[3,*] อาจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)
อีเมล: bunthiwa.s@psu.ac.th

The Influence of Chinese Language on Time Cognition of Thai Chinese language learners: A case study of Chinese major student at Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University

Nadear Mamodee[4]
Anyarin Thirakhiresak[5]
Bunthiwa Jantarajaroen[6,*]

(**Received:** *January 15, 2025;* **Revised:** *May 8, 2025;* **Accepted:** *May 8, 2025)*

Abstract

This research article aimed to investigate whether Thai Chinese language learners who speak standard Thai developed a vertical time cognition after learning Chinese, and whether factors such as Chinese language proficiency, duration of Chinese language study, and experience in China influenced this development. Although standard Thai includes vertical directional terms such as “up” and “down” (Royal Institute, 2013), and studies on the conceptualization of "time" among northern Thai speakers have found metaphors indicating vertical movement of time (Ampala, 2016), some research suggests that while standard Thai has vertical directional terms, there is no clear metaphorical representation of time moving in a vertical direction. This contrasts with Chinese, where vertical metaphors such as “上 (shàng)” (up) and “ 下 (xià)” (down) are often used to indicate the past being above and the future being below. Chinese also features horizontal metaphors such as “前 (qián)”(front) and “后 (hòu)” (back), which typically convey the past as being in front and the future behind (Potikit, 2023). Therefore, this study focused primarily on examining the time cognition in native standard Thai speakers after learning Chinese. The researchers employed memory tests and time-position identification tests as research instruments to examine the influence of the Chinese language on the time cognition among Thai Chinese language learners. The case study, conducted with first- to fourth-year students enrolled in the Bachelor of Arts (Chinese) program at the Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University, revealed that the Thai Chinese language learners developed a time cognition in a vertical direction. Chinese language proficiency significantly influenced the differences in vertical time cognition among the learners with varying proficiency levels. Additionally, when questions were presented in Chinese, the learners demonstrated a more distinct vertical time direction compared to when questions were asked in Thai. However, factors such as the duration of Chinese language study and experience in China did not have a statistically significant impact on vertical time perception among the learners. These findings contribute to a better understanding of the time cognition in Thai Chinese language learners and help reduce communication errors. These results can also inform the design of teaching plans for Thai learners of Chinese.

Keywords: the influence of Chinese language; time cognition; time; Thai Chinese language learners

[4] Bachelor's degree student (Chinese Language), Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University

[5] Bachelor's degree student (Chinese Language), Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University

[6,*] Lecturer Dr., Department of Foreign Languages, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University
(Corresponding Author) E-mail: bunthiwa.s@psu.ac.th

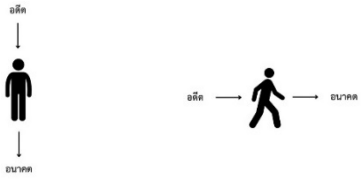
บทนำ

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ ภาษาจึงมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ (cognition) และมโนทัศน์ (concept) ของผู้ใช้ภาษา ดังทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา (2553) ได้กล่าวว่า ภาษา การรับรู้ และวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้นักภาษาศาสตร์หลายท่านจึงตั้งคำถามและทำการทดลองเพื่อหาคำตอบว่า “ภาษามีอิทธิพลต่อความคิดของมนุษย์หรือไม่” ซึ่งคำถามดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสมมติฐานภาษาสัมพัทธ์ (linguistic relativity hypothesis) ของวอร์ฟ (Whorf, 1959) ที่มีใจความสำคัญคือภาษาส่งผลต่อความคิดและทัศนะของผู้ใช้ภาษา ผู้ที่ใช้ภาษาต่างกันจะมีความคิดและทัศนะที่ต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าภาษามีอิทธิพลต่อความคิดของมนุษย์ ด้วยระบบการรับรู้เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้โดยตรงแต่สามารถรับรู้ได้ผ่านพฤติกรรมทางปริชาน สอดคล้องกับแนวคิดของลูซี่ (Lucy, 1992) ที่กล่าวว่าเราสามารถตรวจวัดระดับการรับรู้ได้จากพฤติกรรมทางปริชาน เช่น ความใส่ใจ ความจำ และการจำแนกประเภท เป็นต้น การศึกษาอิทธิพลของภาษาที่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ของผู้ใช้ภาษาจะสามารถทำให้เราทราบถึงความแตกต่างของความคิดและมุมมองของผู้ใช้ภาษาที่ต่างกัน ซึ่งจะสามารถช่วยลดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร และยังสามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนรู้ภาษาได้อีกด้วย

ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาที่ส่งผลต่อความคิดของมนุษย์จากการทดสอบสมมติฐานภาษาสัมพัทธ์ในประเด็นทางภาษาต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของทองเนียม และประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Thongniam & Prasithrathsint, 2020) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบระบบการรับรู้ของผู้พูดภาษารัสเซียซึ่งเป็นภาษาที่มีเพศทางไวยากรณ์กับระบบการรับรู้ของผู้พูดภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีเพศทางไวยากรณ์ รวมทั้งงานวิจัยของฉัตรชนก จันทร์แย้ม และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2561) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของกลุ่มคำกริยา “ตัด” กับระบบการรับรู้ของผู้พูดภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยงสะกอเหนือ สำหรับประเด็นด้านเวลาก็เป็นประเด็นที่แสดงให้เห็นระบบการรับรู้ของผู้ใช้ภาษาเช่นกัน เนื่องจากเวลาเป็นสิ่งพื้นฐานสำหรับผู้คนทุกภาษา ทำให้เราเข้าใจจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เข้าใจลำดับการเกิดและจบของทุกสรรพสิ่ง ดังที่ มิ่งมิตร ศรีประสิทธ์ (2562) กล่าวว่าเวลาเป็นสิ่งที่ผู้คนในทุกสังคมและทุกวัฒนธรรมรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดีเพราะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนโดยตรง และเนื่องจากเวลาเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นได้ ประเด็นนี้แรดเดน (Radden, 2003) ได้เสนอแนวคิดว่าคนเราจะสะท้อนความคิดที่เกี่ยวกับเวลาผ่านอุปลักษณ์เชิงทิศทางและพื้นที่ โดยการใช้คำที่แสดงทิศทางมาอธิบายอุปลักษณ์เวลา เช่น “อาทิตย์หน้า” คำว่า “หน้า” โดยปกติแล้วจะหมายถึงทิศทางด้านหน้าหรือพื้นที่เบื้องหน้า แต่ในข้างต้นคือการนำคำว่า “หน้า” มาเปรียบเทียบถึงช่วงเวลาในอนาคต นอกจากนั้นโบโรไดสกี (Boroditsky, 2001) เป็นผู้หนึ่งที่ศึกษาระบบการรับรู้ด้านทิศทางในการเคลื่อนที่ของเวลาในผู้พูดภาษาจีนและผู้พูดภาษาอังกฤษ พบว่าภาษาจีนมีการอุปลักษณ์เวลาทั้งในแนวดิ่งและแนวขนานทำให้ผู้พูดภาษาจีนมีระบบการรับรู้ด้านเวลาทั้งในแนวดิ่งและแนวขนาน และสามารถตอบคำถามได้ดีหลังจากเห็นภาพแสดงทิศทางในแนวดิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกู และ จาง (Gu & Zhang, 2012) ที่พบว่าผู้พูดภาษาจีนมีการรับรู้เวลาทั้งในแนวดิ่งและแนวขนาน นอกจากนี้ผลงานวิจัยของโบโรไดสกี (Boroditsky, 2001) ยังพบอีกว่า

ภาษาอังกฤษนั้นมีใช้การอุปลักษณ์เวลาแสดงพื้นที่ในแนวขนานทำให้ผู้พูดภาษาอังกฤษมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวขนานและสามารถตอบคำถามได้หลังจากเห็นภาพกระตุ้นการแสดงทิศทางแนวขนาน และเมื่อทำการทดสอบในผู้พูดสองภาษา ได้แก่ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ พบว่าผู้พูดสองภาษาที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่และมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองมีแนวโน้มที่จะมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งน้อยลง ทั้งนี้ ชุติชล เอมดิษฐ (2559) ได้ศึกษาความแตกต่างของระบบการรับรู้ระหว่างผู้พูดภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นภาษาที่มีกาล (tense language) กับผู้พูดภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีกาล (tenseless language) พบว่าผู้พูดภาษาญี่ปุ่นมีความจำและความใส่ใจในเรื่องเวลาดีกว่าผู้พูดภาษาไทยเนื่องจากต้องคำนึงถึงเวลาทุกครั้งในการสื่อสาร ต่อมา ชุติชล เอมดิษฐ (2559) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบการรับรู้ของผู้พูดสองภาษาที่มีภาษาแม่เป็นภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีกาลและมีภาษาที่สองเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่มีกาล พบว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับสูงและระดับกลางจะมีความใส่ใจเรื่องเวลาที่มากกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับต่ำ นอกจากนี้ลี (Li, 2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาแม่และภาษาที่สองที่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาในผู้พูดภาษาอังกฤษและภาษาจีน พบว่าทั้งภาษาแม่และภาษาที่สองล้วนส่งผลต่อการรับรู้ด้านเวลา ทำให้ในบางครั้งมีการรับรู้และแสดงออกในลักษณะผสมผสาน ซึ่งจะแสดงการรับรู้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะเวลาและประสบการณ์ทางภาษานั้น ๆ

จากงานวิจัยข้างต้นล้วนสนับสนุนสมมติฐานภาษาสัมพัทธ์ที่มีแนวคิดว่าผู้ที่พูดภาษาต่างกันจะมีความคิดและทัศนะที่ต่างกัน แต่เนื่องด้วยงานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างทางภาษาแม่ พบเพียงส่วนน้อยที่ทดสอบในผู้พูดสองภาษาและยังไม่มีงานวิจัยใดศึกษาในคนไทยที่เรียนภาษาจีน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทดสอบอิทธิพลของภาษาจีนที่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย โดย ซู และ จาง (Xu & Zhang, 2017) ที่กล่าวว่าในภาษาจีนมีอุปลักษณ์แสดงเวลาทั้งในแนวดิ่ง (上/下 (shàng/xià)) และแนวขนาน (前/后 (qián/hòu)) และแม้ในภาษาไทยจะมีอุปลักษณ์แสดงเวลาในแนวขนาน (หน้า/หลัง) และอุปลักษณ์แสดงเวลาในแนวดิ่ง (ขึ้น/ลง) และมีผู้ศึกษาระบบมโนทัศน์ "เวลา" ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือพบว่ามีอุปลักษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในแนวดิ่ง (ปิ่นอนงค์ อำปะละ, 2559) แต่ยังพบบทความวิจัยบางฉบับเชื่อว่าภาษาไทยมาตรฐานแม้มีคำบอกทิศทางในแนวดิ่ง แต่ยังไม่พบอุปลักษณ์แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในแนวดิ่งอย่างชัดเจน (โพธิกฤต (Potikit, 2023) และจากสมมุติฐานภาษาสัมพัทธ์ที่กล่าวว่าภาษาส่งผลต่อความคิดของผู้ใช้ภาษา รวมทั้งงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับอุปลักษณ์แสดงเวลาและระบบการรับรู้ของผู้ใช้ภาษาข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษาจีนมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาทั้งในแนวดิ่งและแนวขนาน และผู้พูดภาษาไทยมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวขนาน

ภาพที่ 1 ภาพแสดงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งและแนวขนานในภาษาจีน

งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาระบบการรับรู้ด้านทิศทางการเคลื่อนที่ของเวลาในผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานชาวไทยหลังการเรียนภาษาจีนเป็นสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถช่วยให้เข้าใจถึงระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย รวมทั้งช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังสามารถนำผลที่ได้ไปจัดระเบียบองค์ความรู้ของอุปลักษณ์แสดงเวลาในภาษาจีน และนำไปต่อยอดในด้านการวางแผนการสอนสำหรับผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาว่าผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง

2. เพื่อศึกษาว่าระดับความสามารถทางภาษาจีน ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนและประสบการณ์การไปประเทศจีนมีอิทธิพลต่อระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาบทความวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. การสำรวจจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีน) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีผลการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาจีน (HSK) ในระดับต่าง ๆ ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีผู้ที่มีผลการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาจีนจำนวน 150 คน เมื่อสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีของยาเมเน (Yamane, 1967) จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 110 คน

3. การออกแบบแบบทดสอบ

ผู้วิจัยอ้างอิงแนวคิดของลูซี่ (Lucy, 1992) ที่กล่าวว่าเราสามารถตรวจวัดระดับการรับรู้ได้จากพฤติกรรมทางปริชานของมนุษย์ เช่น ความใส่ใจ ความจำ และการจำแนกประเภท ซึ่งในการออกแบบแบบทดสอบผู้วิจัยได้นำวิธีการทดสอบในงานวิจัยของชุติชล เอมดิษฐ (2559) และงานวิจัยของทองเนียม และประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Thongniam & Prasithrathsint, 2020) มาประยุกต์ใช้ให้มีความเกี่ยวข้องกับด้านทิศทางของเวลามากขึ้นซึ่งแบบทดสอบแบ่งเป็นทั้งหมด 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 : การสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวและภูมิหลังการเรียนภาษาจีนของผู้เข้าร่วมการทดสอบ ได้แก่ ระดับชั้นปี ประสบการณ์การสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาจีน (HSK) ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนและประสบการณ์การไปประเทศจีน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อการเกิดระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง

ส่วนที่ 2 : การใช้แบบทดสอบความจำของผู้เข้าร่วมการทดสอบ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบฟังเรื่องสั้นภาษาจีนและตอบคำถามเกี่ยวกับเวลาที่ใช้คำอุปลักษณ์แสดงเวลาในแนวดิ่ง เนื่องจาก

ความจำเป็นหนึ่งในพฤติกรรมทางปริชานซึ่งสามารถวัดการรับรู้ได้จากพฤติกรรมทางการรับรู้ (ลูซี่ (Lucy, 1992) ดังนั้นในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงต้องการทดสอบการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งของผู้เข้าร่วมผ่านการทดสอบความจำอีกทั้งแบบทดสอบนี้ยังสามารถสังเกตแนวโน้มของการรับรู้ผ่านระดับภาษาได้อีกด้วย และด้วยภาษาไทยยังไม่พบอุปลักษณ์เวลาเป็นการเคลื่อนที่ในแนวดิ่งอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้ภาษาจีนในการบรรยายเนื้อเรื่องและใช้ภาษาไทยในการถามคำถามเพื่อลดความผิดพลาดในการเข้าใจผิด โดยในการทำแบบทดสอบผู้เข้าร่วมการทดสอบจะฟังเรื่องสั้นภาษาจีนจำนวน 3 เรื่อง แต่ละเรื่องมีความยาวเฉลี่ยอยู่ที่ 1 นาที 15 วินาที โดยใช้ความเร็วในการอ่านเทียบเท่าการสอบการฟังในระดับHSK3 เมื่อฟังเรื่องสั้นเสร็จในแต่ละเรื่องผู้เข้าร่วมจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับเวลาจำนวน 3 ข้อ โดยเลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ซึ่งทั้งคำถามและตัวเลือกของคำตอบจะเป็นภาษาไทย

ส่วนที่ 3 : การใช้แบบทดสอบระบุตำแหน่ง จากงานวิจัยของกง และ ยู (Kong & You, 2012) ที่กล่าวว่าตำแหน่งซ้ายแสดงถึงอดีต ขวาแสดงถึงอนาคต และงานวิจัยของเฟอร์แมน และคณะ (Fuhrman et al.,2011) ที่กล่าวว่า “บน” แสดงถึงอดีต “ล่าง” แสดงถึงอนาคตผู้วิจัยจึงออกแบบให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบระบุตำแหน่งของเวลาซึ่งจะมีการกำหนดจุดเวลาตรงกลางที่เป็นปัจจุบันจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมระบุตำแหน่งของเวลาที่เป็นอดีตและอนาคตซึ่งจะมีการใช้ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยในการตั้งคำถามเพื่อดูว่าผลลัพธ์มีการผันแปรตามภาษาที่ใช้หรือไม่ โดยแบบทดสอบจะมีทั้งหมด 10 ข้อ มีทั้งส่วนที่ใช้ภาษาไทยในการถามคำถามและใช้ภาษาจีนในการถาม ซึ่งในแบบทดสอบจะให้รูปสี่เหลี่ยมที่มีตารางกริดที่แสดงถึงความสมมาตร ตรงกลางของสี่เหลี่ยมทั้ง 4 ด้านจะกำหนดตำแหน่งเป็น A, B, C, D และตรงกลางของรูปสี่เหลี่ยมจะกำหนดเป็นตำแหน่ง E ตัวอย่างคำถาม เช่น ถ้าตำแหน่ง E คือ วันนี้ ตำแหน่งของ “เมื่อวาน” คือตำแหน่งใด และตำแหน่งของ “พรุ่งนี้” คือตำแหน่งใด หรือ 如果 E 是 四月“三月” 在哪儿里 ,五月” 在哪儿里 (Rúguǒ E shìsìyuè “sānyuè” zàinǎ'erlǐ, “wǔyuè” zàinǎ'er lǐ) ที่แปลว่าถ้าตำแหน่ง E คือเดือนเมษายน ตำแหน่งของ “เดือนมีนาคม” คือตำแหน่งใด และตำแหน่งของ “เดือนพฤกษภาคม” คือตำแหน่งใด โดยผู้เข้าร่วมการทดสอบเลือกตอบจากตำแหน่งที่กำหนดให้ หากคำตอบที่ได้แสดงถึงทิศทางในแนวดิ่ง เช่น ตอบในตำแหน่ง B และ D จะกล่าวได้ว่าผู้เข้าร่วมมีการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง

4. ประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงจำนวน 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนแบบทดสอบและให้ข้อเสนอแนะในแต่ละข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะลงคะแนนเป็น -1 0 และ +1 คำถามที่ผ่านการประเมินจะต้องได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแบบทดสอบ

5. นำแบบทดสอบที่สมบูรณ์ไปดำเนินการทดสอบ โดยให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบทำแบบทดสอบผ่านเครื่องมือ การสร้างแบบสอบถามและแบบฟอร์มออนไลน์ (Google form)

6. นำผลการทดสอบที่ได้จากแบบทดสอบมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์

สามารถจัดข้อมูลได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

6.1. จัดระบบข้อมูลตามระดับความสามารถทางภาษาจีน

แบ่งเป็น ระดับต้น (HSK 1-4 ในการสอบระบบเก่า หรือ HSK 1-3 ในการสอบระบบใหม่)

ระดับกลาง (HSK 5-6 ในการสอบระบบเก่า หรือ HSK 4-6 ในการสอบระบบใหม่)

ระดับสูง (HSK 7-9 ในการสอบระบบใหม่)

ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่าไม่มีผู้เข้าร่วมการทดสอบที่มีระดับความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับสูง

6.2. จัดระบบข้อมูลตามระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนของผู้เข้าร่วมการทดสอบ

6.3. จัดระบบข้อมูลตามประสบการณ์การไปประเทศจีนของผู้เข้าร่วมการทดสอบ โดยจะคำนึงจากระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศจีน

7. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนคำตอบที่แสดงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งในแต่ละหมวดหมู่ จากนั้นนำผลที่ได้มาคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละเพื่อดูแนวโน้มของคำตอบ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย T-Test ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานจากการคำนวณผ่าน Microsoft Excel เพื่อนำผลคำนวณค่าที่ได้ทางสถิติมาพิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญในระดับ $p \leq 0.05$

8. อภิปรายผลและสรุปผล

9. ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลของภาษาจีนต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาในผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยพบว่าผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งและปัจจัยเรื่องระดับความสามารถทางภาษาจีนส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย เห็นได้จากการที่ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับกลางสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 51.77 ในขณะที่ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับต้นสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.78 ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความถูกต้องในการตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งเปรียบเทียบตามระดับความสามารถทางภาษาจีน

ระดับความสามารถทางภาษาจีน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ระดับต้น	44.78
ระดับกลาง	51.77

เมื่อนำมาคำนวณผลทางสถิติพบว่า ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับกลางสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.0024 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยทางสถิติที่กำหนดไว้คือ 0.05 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับกลางมีความสามารถทางภาษาจีนสูงกว่าระดับต้น ส่งผลให้สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากกว่าและมีแนวโน้มการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งมากกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนในระดับต้น

เมื่อคำนวณค่าเฉลี่ยความถูกต้องแบบรายข้อในแบบทดสอบแต่ละส่วนแล้วจะเห็นได้ว่าในแบบทดสอบส่วนที่ 2 ที่เป็นแบบทดสอบความจำโดยการฟังเรื่องสั้นภาษาจีนแล้วตอบคำถาม ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับกลางมีค่าเฉลี่ยความถูกต้องที่มากกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับต้น ทุกข้อดังที่แสดงในตารางที่ 2 ซึ่งผลที่ได้ดังกล่าวยิ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับความสามารถทางภาษาจีนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความถูกต้องรายข้อในแบบทดสอบส่วนที่ 2 เปรียบเทียบตามระดับความสามารถทางภาษาจีน

ระดับความสามารถทางภาษาจีน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย								
	ข้อ1	**ข้อ2**	**ข้อ3**	**ข้อ4**	**ข้อ5**	**ข้อ6**	**ข้อ7**	**ข้อ8**	**ข้อ9**
ระดับต้น	76.36	80.00	41.82	81.82	61.82	45.45	92.73	81.82	83.64
ระดับกลาง	87.27	81.82	69.09	92.73	83.64	70.91	100.00	98.18	98.18

การทดลองเพื่อทดสอบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบในรูปแบบการระบุตำแหน่ง โดยกำหนดจุดอ้างอิงตรงกลางเป็นเวลาปัจจุบัน หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบระบุว่าช่วงเวลาในอดีตหรืออนาคตอยู่ในตำแหน่งใด ซึ่งมีการใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนในการถามคำถาม เพื่อใช้ตรวจสอบมโนทัศน์การรับรู้ของผู้เข้าร่วมการทดสอบ ซึ่งผลการทดสอบที่ได้นั้นมีภาพรวมร้อยละของค่าเฉลี่ยดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับกลางมีค่าเฉลี่ยร้อยละของความถูกต้องที่มากกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนในระดับต้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ภาพรวมค่าเฉลี่ยความถูกต้องในแบบทดสอบส่วนที่ 3 เปรียบเทียบตามระดับความสามารถทางภาษาจีน

ระดับความสามารถทางภาษาจีน	ภาพรวมร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ระดับต้น	20.55
ระดับกลาง	21.27

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความถูกต้องระหว่างข้อที่ถามด้วยภาษาจีนและข้อที่ถามด้วยภาษาไทย พบว่า ข้อที่ถามด้วยภาษาจีนมีค่าเฉลี่ยความถูกต้องคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 28.33 ซึ่งมากกว่าข้อที่ถามด้วยภาษาไทยที่มีค่าเฉลี่ยความถูกต้องคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.41 เมื่อนำมาคำนวณผลทางสถิติพบว่าการตั้งคำถามด้วยภาษาจีนสามารถทำให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้มากกว่าการถามด้วยภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.0039 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ 0.05 แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาจีนในการถามคำถามส่งผลให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งเด่นชัดมากกว่าการใช้ภาษาไทย เนื่องด้วยเมื่อใช้ภาษาจีนในการถามในประโยคคำถามจะมีการใช้อุปลักษณ์แสดงเวลาในแนวดิ่งอย่างชัดเจน ตัวอย่างคำถาม เช่น 如果E是中午“上午”在哪里（Rúguǒ E shìzhōngwǔ “shàngwǔ” zàinǎ'erlǐ） ที่แปลว่า ถ้าตำแหน่ง E คือ ช่วงกลางวัน ตำแหน่งของ “ช่วงเช้า” คือตำแหน่งใด ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบเมื่ออ่านคำถามและเห็นตัวอักษรภาษาจีนแล้วจะสามารถรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งขึ้นมาได้ทันที ซึ่งผลการทดสอบดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฟอร์แมน และคณะ (Fuhrman et al., 2011) ที่พบว่าผู้พูดสองภาษา (จีน-อังกฤษ) สามารถตอบคำตอบที่แสดงถึงการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้มากกว่าหลังจากทำการทดสอบด้วยการสัมภาษณ์เป็นภาษาจีน อาจกล่าวได้ว่าภาษาจีนส่งผลต่อระบบการรับรู้ของผู้ใช้ภาษาโดยการใช้ภาษาจีนสามารถทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้ดีกว่าการใช้ภาษาไทย

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่านอกจากปัจจัยเรื่องระดับความสามารถทางภาษาจีนแล้ว ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน และประสบการณ์การไปประเทศจีนล้วนไม่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งของผู้เข้าร่วมการทดสอบ โดยผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมการทดสอบที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนน้อยกว่า 1 ปีสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 26.32 ผู้ที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน 1-3 ปีสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 47.37 ผู้ที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน 3-6 ปีสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 48.32 ผู้ที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน 6-9 ปีสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 50.32 ผู้ที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน 9-12 ปีสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.12 และผู้ที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนมากกว่า 12 ปีสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.63 ดังที่แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยความถูกต้องของผู้เข้าร่วมการทดสอบแบ่งตามระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน

คะแนนของผู้เข้าร่วมการทดสอบ	ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน					
	น้อยกว่า 1 ปี	1-3 ปี	3-6 ปี	6-9 ปี	9-12 ปี	มากกว่า 12 ปี
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	26.32	47.37	48.32	50.32	49.12	52.63

จากตารางจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยความถูกต้องของผู้เข้าร่วมการทดสอบมีการเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนที่นานขึ้น แต่เมื่อนำมาคำนวณผลทางสถิติแล้วกลับพบว่าการเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีระดับนัยทางสถิติมากกว่า 0.05 ซึ่งเป็นระดับนัยทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนไม่ได้ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำปัจจัยอื่น ๆ มาวิเคราะห์ด้วยพบว่าผู้เข้าร่วมการทดสอบมีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนที่ไม่สัมพันธ์กับระดับความสามารถทางภาษาจีน เช่น ผู้ที่มีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนมากกว่า 12 ปี แต่กลับมีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับต้น ซึ่งการที่ระยะเวลาในการเรียนและระดับความสามารถทางภาษาจีนไม่สัมพันธ์กัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปิยะพงศ์ มะลิวัลย์ (2563) ที่กล่าวว่าการเรียนภาษาจีนที่ไม่ต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาจีนได้ โดยโรงเรียนบางแห่งเมื่อมีการเปลี่ยนระดับชั้นผู้เรียนต้องเริ่มเรียนพื้นฐานภาษาจีนใหม่เกือบทุกครั้ง ทำให้แม้จะมีระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนที่ยาวนานขึ้นแต่ความสามารถทางภาษาจีนของผู้เรียนกลับไม่พัฒนาตามระยะเวลาในการเรียน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าภาษาจะมีอิทธิพลต่อความคิดมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษามากกว่าระยะเวลาในการเรียนภาษา

เมื่อวิเคราะห์ตามประสบการณ์การไปประเทศจีน พบว่า ผู้ที่เคยไปประเทศจีนสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.34 ในขณะที่ผู้ที่ไม่เคยไปประเทศจีนสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 47.98 ดังที่แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยความถูกต้องของผู้เข้าร่วมการทดสอบแบ่งตามประสบการณ์การไปประเทศจีน

ประสบการณ์การไปประเทศจีน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
เคยไปจีน	49.34
ไม่เคยไปจีน	47.98

เมื่อนำมาคำนวณผลทางสถิติพบว่าค่าความแตกต่างของผู้ที่เคยไปประเทศจีนและผู้ที่ไม่เคยไปประเทศจีนอยู่ในระดับ 0.6647 ซึ่งมากกว่าระดับนัยทางสถิติที่กำหนดไว้คือ 0.05 แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การไปประเทศจีนไม่ได้ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมพบว่าผู้ที่เคยไปประเทศจีนมีระยะเวลาในการพำนักอยู่ประเทศจีนที่น้อยที่สุดคือ 3 วัน และมากที่สุดคือ 1 เดือน ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาที่สั้นเกินกว่าที่สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการรับรู้ เนื่องจากการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ขั้นตอน (เอนเดอร์สัน (Anderson, 1994) อ้างถึงใน ณัฏฐ์ชุดา ชูตระกูล 2564) โดยขั้นตอนสุดท้าย คือ การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมแสดงนัยของการพัฒนาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการปรับตัวโดยการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ดังนั้นระยะการไปประเทศจีน 3 วัน – 1 เดือน ไม่สามารถส่งผลให้ผู้ที่เคยไปประเทศจีนสามารถปรับตัวข้ามวัฒนธรรมถึงขั้นตอนสุดท้ายได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการจับกลุ่มกับคนไทยด้วยกันระหว่างอยู่ที่ประเทศจีนก็เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ส่งผลให้ผู้ที่เคยไปประเทศจีนไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการรับรู้ ดังที่งานวิจัยของมัญชรี โชติรสฐิติ (2556) พบว่า เมื่อกลุ่มนักศึกษาชาวไทยไปเรียนต่อที่ประเทศจีนจะมีการจับกลุ่มระหว่างนักศึกษาชาวไทยกันเองทำให้ไม่เกิดการสื่อสารระหว่างบุคคลกับคนจีนก่อให้เกิดอคติและไม่เปิดใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ดังนั้นสรุปได้ว่าแม้จะมีประสบการณ์การไปประเทศจีนแต่หากระยะเวลาในการพำนักอยู่ที่ประเทศจีนไม่นานเพียงพอ และระหว่างที่พำนักอยู่ประเทศจีนไม่มีการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ การไปประเทศจีนก็จะไม่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยที่เคยไปประเทศจีน

การศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาจีนต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยทำให้ทราบถึงระบบการรับรู้ด้านเวลาของคนจีนและคนไทย และทำให้ทราบถึงอิทธิพลของการเรียนภาษาที่สองที่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ของผู้เรียนซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างมากทั้งต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการสื่อสารในระดับบุคคลไปจนถึงการสื่อสารในระดับมวลชน

ในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียนอาจารย์ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้กับทั้งผู้ที่กำลังเรียนภาษาจีนและผู้ที่สนใจเริ่มต้นเรียนภาษาจีน สำหรับผู้ที่กำลังเรียนภาษาจีนจากผลการวิจัยที่พบว่าการใช้ภาษาจีนสามารถทำให้ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยมีการรับรู้เรื่องทิศทางของเวลาแนวดิ่งได้ดีกว่าการใช้ภาษาไทยดังนั้นผู้สอนสามารถออกแบบรูปแบบการสอนเพื่อเพิ่มระดับการรับรู้ของผู้เรียนได้โดยการใช้ภาษาจีนในการสอนควบคู่ไปกับการอธิบายรูปแบบแนวคิดทิศทางของเวลาในภาษาจีน เนื่องจากการใช้ภาษาจีนจะสามารถทำให้ผู้เรียนมีการรับรู้ถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้ดีกว่าการใช้ภาษาไทยและการทำความเข้าใจแนวคิดทิศทางของเวลาในภาษาจีนจะสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดและมุมมองของผู้ใช้ภาษาจีนได้มากขึ้น และสำหรับผู้ที่เริ่มต้นเรียนภาษาจีนเนื่องจากในภาษาไทยยังไม่พบอุปลักษณ์แสดงเวลาเป็นการเคลื่อนที่ในแนวดิ่งอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้เริ่มเรียนภาษาจีนชาวไทยสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้ยาก ดังนั้นการเข้าใจผู้เรียนและการวางแผนการสอนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ อาจารย์ผู้สอนควรจะออกแบบการสอนให้เหมาะสมและให้ความสำคัญกับการสอนแนวคิดเรื่องทิศทางของเวลา โดยเริ่มจากการอธิบายระบบพื้นฐานความคิดของคนจีนต่อเรื่องทิศทางของเวลา มีการใช้

ภาพประกอบเป็นสื่อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นภาพมากขึ้นและมีแบบฝึกหัดให้ทำมากขึ้นเพื่อสร้างความคุ้นชิน

เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์) (2559) พบว่าหนึ่งในปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมคือความแตกต่างในการรับรู้และการตีความ ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งจะสามารถทำให้ระบบการรับรู้ของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยคล้ายคลึงกับผู้พูดภาษาจีนได้ และจะสามารถช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสารได้เนื่องจากผู้พูดมีมุมมองและความคิดคล้ายคลึงกัน ลดความเข้าใจผิดและความคลาดเคลื่อนในการตีความ โดยจากผลการทดสอบที่พบว่าระดับความสามารถทางภาษาจีนและการใช้ภาษาจีนส่งผลต่อระบบการรับรู้ของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย ดังนั้นเราจึงสามารถพัฒนาระบบการรับรู้ของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยให้คล้ายคลึงกับผู้พูดภาษาจีนได้โดยการพัฒนาทักษะความสามารถทางภาษาจีนและใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร

นอกจากนี้การทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านทิศทางของเวลาในภาษาจีนไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์กับผู้ที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร แต่ยังมีประโยชน์ต่อผู้ที่ไม่ใช้ภาษาจีนอีกด้วย เนื่องจากแนวคิดด้านทิศทางของเวลาในภาษาจีนไม่ได้สะท้อนให้เห็นผ่านภาษาเพียงเท่านั้น แต่ยังสะท้อนอยู่ในทุกแง่มุมของการใช้ชีวิตของคนจีน เช่น การนำคำว่า “上（shàng）”ที่แปลว่า บน และ “下（xià）”ที่แปลว่าล่าง มาใช้ในการเรียงลำดับเล่มหนังสือ ดังนั้นเมื่อไทยมีการรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมต่าง ๆ มากจากจีน เช่น การนำหนังสือภาษาจีนมาแปลและเผยแพร่ในไทย ผู้ที่ไม่ใช้ภาษาจีนที่ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านทิศทางของเวลาในภาษาจีนอาจจะมีความสับสนเกิดขึ้นได้ เนื่องจากคนไทยอาจจะคิดว่า 上（shàng）ยังแปลว่า บน ที่หมายถึงที่สูง จึงเข้าใจโดยฉับพลันว่าคำว่า 上（shàng）หมายถึงหนังสือเล่มหลัง ซึ่งสวนทางกับระบบการเรียงลำดับหนังสือของจีน ที่ 上（shàng）คือ สิ่งที่เกิดก่อนและใช้แสดงถึงลำดับหนังสือเล่มแรก เป็นต้น

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาในผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยมีระบบการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่ง และปัจจัยเรื่องระดับความสามารถทางภาษาจีนส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย โดยผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนในระดับที่ต่างกันจะมีระดับการรับรู้ด้านทิศทางของเวลาในแนวดิ่งที่แตกต่างกัน เห็นได้จากการที่ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับกลางสามารถตอบคำถามที่แสดงถึงทิศทางของเวลาในแนวดิ่งได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาจีนอยู่ในระดับต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.0024

นอกจากนี้การใช้ภาษาจีนในการถามคำถามก็สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบมีการรับรู้ทิศทางของเวลาในแนวดิ่งมากกว่าการใช้ภาษาไทยถามคำถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.0039 และนอกจากระดับภาษาจีนและการใช้ภาษาจีนถามคำถามแล้ว ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนและประสบการณ์การไปประเทศจีนกลับไม่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เข้าร่วมการทดสอบ

เนื่องจากระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนและระดับความสามารถทางภาษาจีนของผู้เข้าร่วมการทดสอบไม่สัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่าภาษาจะมีอิทธิพลต่อความคิดมากน้อยเท่าไรขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาของผู้ใช้ภาษามากกว่าระยะเวลาในการเรียนภาษา นอกจากนี้ระยะเวลาในการพำนักอยู่ที่ประเทศจีนของผู้เข้าร่วมการทดสอบสั้นเกินกว่าที่สภาพแวดล้อมจะส่งผลต่อการรับรู้ ส่งผลให้ผลการทดสอบของผู้ที่เคยไปประเทศจีนไม่แสดงผลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งประโยชน์ของการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาจีนที่ส่งผลต่อระบบการรับรู้ด้านเวลาของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยคือสามารถนำผลงานวิจัยที่ได้มาใช้ในการวางแผนการสอนภาษาจีนแก่ผู้ที่เริ่มต้นเรียนภาษาจีนและผู้ที่กำลังเรียนภาษาจีน นอกจากนี้การทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านทิศทางของเวลาในภาษาจีนจะสามารถช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสารได้ทั้งกับผู้ที่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารและกับผู้ที่ไม่ใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป 2 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นการเก็บข้อมูล

ควรเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการทดสอบให้มากขึ้น เช่น เก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมการทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียนภาษาจีน เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่เปรียบเทียบระบบการรับรู้ด้านทิศทางเวลาของผู้เข้าร่วมการทดสอบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ประเด็นการออกแบบแบบทดสอบด้านความจำ

ควรออกแบบให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบฟังเรื่องสั้นก่อน จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบสามารถดูแบบทดสอบและเริ่มทำข้อสอบได้เพื่อหลีกเลี่ยงผลการวิจัยที่คลาดเคลื่อนจากการฟังและทำแบบทดสอบพร้อมกัน

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชนก จันทร์แย้ม และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างระบบความหมายของกลุ่มคำกริยา “ตัด” กับระบบปริชานของผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอเหนือ: การทดสอบสมมติฐานภาษาสัมพัทธ์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12*(2), 26-34.

ชุติชล เอมดิษฐ. (2559). อิทธิพลของภาษาต่อความคิด: ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น. *วารสารดำรงวิชาการ, 15*(1), 222-241.

ชุติชล เอมดิษฐ. (2559). อิทธิพลของภาษาอังกฤษต่อระบบปริชานของผู้รู้สองภาษา: การทดสอบสมมติฐานภาษาสัมพัทธ์ในผู้พูดภาษาไทย. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16*(2), 7-16.

ณัฏฐ์ชุดา ชูตระกูล. (2564). การปรับตัวทางด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองออกซ์ฟอร์ดประเทศอังกฤษ. *วารสารนิเทศศาสตรปริทัศน์, 25*(2), 62-76.

ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ปริชานและวัฒนธรรม. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2*(2), 151-171.

ปิ่นอนงค์ อำปะละ. (2559). ระบบมโนทัศน์ "เวลา" ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

ปิยะพงศ์ มลิวัลย์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนบน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 12*(1), 33-56.

มัญชรี โชติรสฐิติ. (2556). *การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].

มิ่งมิตร ศรีประสิทธ์. (2562). คำบอกเวลาในภาษาไทยถิ่นกลาง. *วรรวิทัศน์, 19*(2), 104-141.

เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์). (2559). *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่2). นานมีบุ๊คส์พับบลิเคชั่น.

Boroditsky, L. (2001). Does language shape thought? Mandarin and English speakers' conceptions of time. *Cognitive Psychology, 43*(1), 1-22.

Fuhrman, O., McCormick, K., Chen, E., Jiang, H., Shu, D., Shu, S., & Boroditsky, L. (2011). How Linguistic and Cultural Forces Shape Conceptions of Time: English and Mandarin Time in 3D. *Cognitive Science, 35*(7), 1305–1328.

Gu, Y., & Zhang, Z. (2012). The Horizontal and the Vertical Mental Timeline in Chinese Context [汉语背景下横纵轴上的心理时间线]. *Acta Pharmacologica Sinica, 44*(8), 1015-1024.

Kong, F., & You, X. (2012). The Influence of Forms of Stimulus on Space–time Compatibility Effects [时间词呈现形式对空间-时间相容性效应的影响]. *Journal of Psychological Science, 35*(6), 1328–1332.

Li, H. (2019). The Influence of First Language Experience, Pace of Life and Second Language Experience on Metaphorical Perspectives of Time [一语经验、生活节奏和二语经验对时间隐喻视角的影响]. [Doctorial's thesis, Xiamen University].

Lucy, J. A. (1992). *Grammatical categories and cognition: A case study of the linguistic relativity hypothesis*. Cambridge University Press.

Potikit, K. (2023). Time Metaphors in Thai: A Comparative Analysis with Chinese and English and Suggestions for Chinese Language Teaching. *วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน, 10*(2), 313-330.

Radden, G. (2003). *The Metaphor TIME AS SPACE across Languages*. Darmstadt.

Thongniam, K., & Prasithrathsint, A. (2020). The Influence of Grammatical Gender on Russian and Thai Speakers' Cognition. *Manusya, Journal of Humanities, 23*(1), 41- 59.

Whorf, B. L. (1959). *Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf* (4th ed). the MIT press.

Xu, L., & Zhang, X. (2017). The Differences of Chinese-Thi Time Cognotion based on the Chinese-Thai Translation of "Shang(上, first half)/Xia(下, second half) + X time unit" [从汉语"上/下+X时间单位"的泰译看汉泰时间认知差异]. *Journal of Guangxi University for Nationalities, 39*(5), 169-175.

Yamane, Taro. (1967). Statistics: An Introductory Analysis. (2nd Edition). Harper and Row.